

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 56—
pol leta . . . „ 28—
četrt leta . . . „ 14—
en mesec . . . „ 5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
za pol leta „ „ 30—
za četrt leta „ „ 15—
za en mesec „ „ 5-50

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 30 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu šte. 19. Telefon šte. 960. Upravištvu je na Marijinem trgu šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inš. se naj pri-
loži za odgovor dopisnica. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokop. ne vračajo.

Pismo iz Pariza.

(Od našega informatorja.)

Pariz, 10. marca 1919.

Slabo nam kaže. Vsa prizadevanja naše delegacije se zdijo zaman. Odbor desetorice nadaljuje svoje delo po načrtu, katerega mu je začrtal zapadni imperijalizem. Wilsonova načela so bila zapadni Evropi le sredstvo v dosego njenega cilja: uničiti Germanijo in njene zaveznike. Angleško-francoski velekapitalizem je zmagal nad pravico malih in zatiranih...

Niti Wilsonova navzočnost ne bo več spremenila položaja. Francozi pravijo, da je Wilson velik idealist, Angleži pa, da je praktičen trgovec. Tako so pisali v Parizu in Londonu, ko je proglasil Wilson svoja načela o pravicah in samoodločbi narodov. Tako mislijo tudi na mirovni konferenci.

Italija igra važno vlogo pri zeleni mizi, kjer se odločuje naša nadaljna usoda. Mogoče da je naša usoda že odločena, kajti famozna desetorica razpravlja o najvažnejših vprašanjih, od katerih ugodne ali neugodne rešitve je odvisen nadaljni politični razvoj Evrope, takorekoč pri zaprtih vratih. Sicer nimajo zavezniki preveč zupanja v Italijo, vendar jim potek dogodkov svetovne vojne nalaga gotove zavezniške dolžnosti, katerih izpolnitev je skrajno neugodna zlasti za nas Jugoslovane.

Menda ne izdam nobene diplomatske tajnosti, ako povem, da se na mirovni konferenci oziroma v odboru desetorice ne razpravlja o jugoslovanski državi, ampak edino le o Srbiji in o njenem povečanju. O kakem ujedinjenju našega celokupnega naroda v enotni jugoslovanski državi niti ni govora. Odbor desetorice razpravlja le o Srbiji kot dediču habsburške monarhije na jugu. Jadranski problem se mora rešiti seveda v ekskluzivno korist Italije. Srbija naj dobi nekaj trgovskih luk v Dalmaciji, Reka naj se internacionalizira itd. Prav kakor so mislili gotovi takozvani nepristranski avstrijski politiki!

Jugoslovanska delegacija je storila, kar je bilo v njeni moči. Njen odpor proti italijanskemu nasilju gre do skrajnosti. Z Italijo je izključen vsak kompromis, ker vendar ne moremo in ne smemo izročiti našega narodno najbolj zavednega ljudstva našemu največjemu sovražniku! Žalost toda ne obup je v naših srcih. Žalost, ker smo prišli do prepričanja, da svetovna vojna z vsemi svojimi groznimi posledicami ni izpremenila imperijalističnega duha „odrešiteljev“, katerim smo mi pripomogli do zmage, ona žalost, ki rodi v najtemnejših trenutkih odločilno samozavest, da je edina moč v nas samih. In te samozvesti nam je treba v teh težkih dneh.

Italija bo žela, kar je sejala.

LDU Split, 18. marca. V Zadru so aretirali in v Italijo deportirali bivše člane pokrajinske vlade, dr. Uroša Desnico in dr. Jerka Machieda, predsednika deželne odbora in narodnega zastopnika, ki ga je takoj v početku vojne aretirala Avstrija in ga zaprla v trdnjavi „Mamola“ na vhodu Boke kotorske; potem dr. Steva Metliča, prvega narodnega namestnika v Zadru in dr. Josu Jablanoviča, prvega namestniškega predsednika dr. Josipa Tončiča, predsednika odbora Narodnega Vječa in profesorja dr. Marjana Stojkoviča, glavnega tajnika odbora Nar. Vječa, Narodnemu boritelju Juriju Bianchiniju so dali propustnico za Zagreb s pogojem in strogim ukazom, da se ne sme več vrniti v Zader. Po verodostojnih vesteh vemo, da bo te dni v okupacijskem pasu sledilo nebroj aretacij iz krogov naše narodne inteligence. Zavladal je nečuten barbarski teror. Povsodi je zavladalo ogorčenje. Časa je prekipela, Italija pa je svojevoljno prekinila pomirjenje med Jugoslovani in Italijani. Ne strašijo nas niti vešala, niti ječe, niti progone, niti pretnje. Naš narod se je privadil in bo sedaj še z jačjo energijo delal za svoje preganjane in nerešene brate. Italija bo žela, kar je sejala.

Jugoslovanska Alzacija-Lorena.

Iz trpeče Gorice.

Zatiranje slovenskih uradnikov, trgovcev in obrtnikov. — Furlani si žele pod Jugoslavijo.

Gorica v marcu.

P. P. — V Gorici so iz vseh bivših avstrijskih uradov odpustili vse slovenske uradnike, kakor tudi iz urada za obnovo Goriške. Nadomestili so jih z Italijani iz kraljestva. Ti odpušteni uradniki so pomilovanja vredni, ker ne dobivajo nikake plače in nobenih podpor. Italijani hočejo na ta način prisiliti naše ljudi, da se izselijo iz Gorice. Mnogo od njih ima v Gorici svoje hišice, še več je pa takih, ki so navezani na mesečno plačo. Njih stanje je obupno. Slovenskih šol ni. Italijanske oblasti ne dovoljujejo niti privatnih kurzov. Pač pa so zato otvorene vse italijanske šole.

Preganjanje Slovencev se nadaljuje s tem, da odrekajo slovenskim trgovcem in obrtnikom obrtne liste. Vse one, ki jih je izdala staro-avstrijska vlada, ne priznavajo več. Tako bo Gorica v najkrajšem času brez slovenskega trgovca ali obrtnika.

Na Verdijevem tekalšču je bilo več slovenskih trgovin. Italijanom so ti prostori ugajali in so kratkim potom pometali trgovce na cesto. Italijanske oblasti hočejo na vsak način iztrebiti v najkrajšem času iz Gorice ves slovenski element in ravno tako iz najbližje slovenske okolice, kjer so pričeli postopati proti našim ljudem na enak način kot v mestu. Italijani hočejo z vsemi sredstvi doseči raznaroditev goriške okolice v dobi petih, najkasneje desetih let.

S hrano in obleko, ki jo dele deloma brezplačno, deloma po nizkih cenah, hočejo pridobiti naše ljudstvo.

Dne 2. t. m. se je vršil v goriškem gledališču shod, ki ga je sklicalo 7 italijanskih društev. Govorili so dr. Vinci, dr. Pinausig, Bombig, dr. Marussig in drugi. Slavili so zmago Italije in udrihali po Jugoslaviji. Končno

so svečano proglasili, da je Gorica za vedno last matere Italije. Učitelj Ronea (mazzinijanec) je na govorniškem odru proti temu proglasu protestiral, češ, da je ta slavnost še prerana, ker Gorica ni še definitivno odločena Italiji. Seveda je moral vsled teh besedi, ki so izzvale velih hrup in žvižganje, prenehati. Po shodu so priredili svečan obhod po mestu, z godbo, zastavami itd. Manjkalo ni vzklikov in psokv proti Jugoslaviji in kulturnih krikov „Abbasso i Sciavi“.

Vesti, ki pravijo, da so Furlani proti Italijanom in da želijo priti pod Jugoslavijo so resnične. Aproximacija je v Furlaniji skrajno slaba, kolikor dajo več hrane Slovincem, toliko manj dobijo Furlani. Nezadovoljnost je splošna. Na pustni torek so fantje v Pari priredili ples. Ostentativno so okrasili dvorano z bršljanom in izključno samo z balončki v slovenskih barvah, kar niso niti prikrivali, ampak nasprotno o tem javno govorili z namenom, da bi izzivali in jezili Italijane. Tak duh vlada po celi Furlaniji.

Nova nasilja proti Slovincem.

Gorica, 18. marca. (P. P.) Italijani so pričeli z novim nasiljem proti Slovincem. Trn v peti so jim slovenski trgovci in obrtniki. Da se jih iznebijo, so jim pričeli odjemati obrtne liste. Do danes so odvzeli obrtnice sledečim trgovcem in obrtnikom: Andreju Fajtu, pekovskemu mojstru in gostilničarju; Škulju, trgovcu z jestvinami; Kralju, gostilničarju v Rabatišču; Mučiču, trgovcu na Corsu; Brajdi, trgovcu na Corsu; Andreju Frandoliču, mesarju; Kamenščku, gostilničarju na Kernu; Gorjancu, gostilničarju na Korunu; Fonu, gostilničarju v Semeniški ulici. Gonja se nadaljuje, in to proti trgovcem, ki imajo v Gorici že do 20 let obrtno dovoljenje.

Pazinski mučeniki.

Reka, 18. marca. (P. P.) Dr. Kurelič, učitelj Ladavac, profesor Fronkola in brata Dusič se nahajajo inter-

VLADIMIR LEVSTIK.

50. nadaljevanje

Višnjeva repatica.

»Hvala vam, knez,« je blebetal humanist, dočim ga je vlekel angel varih po stopnjicah. »Izredno me veseli... Huk! Dovolite, da se predstavim — huk!... Baron Pohl — huk! — von — huk! Fohlenburgtalhausen...«

Gospa Annetta je spala v Vidini sobi; učeni aristokrat je obhrčal neslečen preko zakonske postelje. V nemirnih sanjah se je zibal pred njim do jutra veseli grofov obraz in so zvenele naklonjene besede, s katerimi je bil izpodbodel Pohlino dušo k toli visokemu poletu...

Dobra volja zadnjega iz rodbine Beaupertuiskih je bila upravičena. Vse mu je šlo kakor namazano; tokovi našega malomestnega življenja so ga nesli naravnost proti zaželenemu cilju, skoraj ne da bi mu bilo treba kmariti. Lepšega razvoja svojih skrivnostnih načrtov res ni mogel želeči!

Neprevarljiv nagon, ki ga odlikujemo pri ljudeh iz tega sveta z imenom prirojenega političnega talenta, ga je zanesel kmalu po njegovem nastopu v nemško kazino, zbirališče vladnih uradnikov, oficirjev, provinčnega plemstva, nemškutarjev vsakateri sorte in drugih, na višjem mestu priljubljenih oseb. Pri biljardu je sklenil znanje, ki mu je odprlo dostop v najvišje vladne kroge, ter zvedel, da se tudi ekse-

lenca hudo zanima zanj ter čaka samo njegovega migljaja, da bi mu bilo vabilo dobrodošlo. Kakor meščani, ga je ovijala tudi ta družba z vato požnega češčenja; sivolos dvorni svetnik je vstal, ko ga je grof nagovoril, divizionar je stal pozor pred njim, in dame, stare in mlade, so mu ponujale še gorke stole. Vse to ga je zabavalo nepopisno; njegov smeh, ki se je razsiral od hipa do hipa, so zapisovali v srca kot znak visoke priljudnosti in posebno, le njim dodeljeno čast.

Ugled, s katerim so ga ovenčali prvaki našega mesta, se je bil začel izražati tudi v njegovih gospodarskih zadevah kot neomejen, da, skoraj pravljicen kredit. Grof, ki je nabavljal za svojo udobnost to in ono, se je moral naravnost prepričati iz ljudi, da jim je vsilil gotov denar; kdor pozna branjevsko prostodušnost malomestnega trgovca in obrtnika, ve, kaj to pomeni. Vse naše gnezdo je menda koprnelo, da bi ga čimprej združilo z visokim tujcem prijazno sorodstvo dolžniških in upniških odnošajev. Ko je stopil grof v pisarno dvornega založnika in mestnega svetovavca Pavlina ter se pozanimal, koliko bi stale najpotrebnejše mobilije za »dvoje, troje čednih, preprostih sob« ga je vse že poznalo; mali, debeluhasti gospod Pavlin ga je sprejel s tako obširnimi komplimenti, da sta jedva prišla do stvari. Izprepeljal ga je po vseh skladiščih in mu razkazal najdragocenejše kose svoje zaloge, pripominjaje, da bi napravil zanj posebno ugodne cene, »samo radi časti, da ga

je opremil on«. Grofovo vprašanje po »enostavnejšem pohištvu, primernem za stanovanje, ki ga vsekako ne obdrži do smrti«, je bilo bob v steno; Pavlin je menil, da takšni osebnosti ne more ponujati običajne robe:

»Za Boga, kaj poreko ljudje? Ne, ne, gospod grof, brkljarija, v kakršno se ženijo uradniki, vendar ni za vas! Ne reče,« takle empirski salonček, in tistale spalnica v dunajskem slogu, in to, in ono — in še je komaj dostojno; kdo pa je znal, da se sme pripravi na takšno odliko?«

Vsilil mu je najlepše, kar je imel; ko sta napravila zapisnik, je zmajal z glavo ter nujno priporočil več stvari v dopolnilo. Grof je smehljaje ponovil kupno vsoto, spričo katere bi bil prebledeš naš največji bogataš.

»Izvrstno, gospod Pavlin,« je dejal, ko sta se vrnila v kontor, »ne bom vas pozabil priporočati kot hišo prvega reda. Kupčija velja; izvolite mi pripravi, kar sva izbrala. Čez dva ali tri tedne, ko dobim od svojega denarnega poverjenika potrebna sredstva, vas obvestim, da se oglasite radi plačila; tačas ostanem v „Imperiau“ — saj ni, da bi se moral seliti na vrat na nos. Se pravi, kakih dvajset tisoč dobite lahko še danes, da boste računali name...«

(Dalje.)

nirani v Cagliari, Sardinija. Okolica je malarična, stanujejo v sobah brez oken, za hrano prejemajo nekaj mleka in jaja. So brez vsakih sredstev in imajo malo nade, da bodo sploh preživeli internacijo. Iz Pariza je bila poslanih vsakemu po tisoč frankov, toda italijanske oblasti so denar vrnile, češ, da ga vojaška cenzura noče vročiti. Zdi se torej, da hočejo italijanske oblasti te pazinske mučenike popolnoma uničiti.

Italijanski kralj v Logatcu.

Izza demarkacijske črte nam poročajo: minuli petek se je pripeljal z avtomobilom v Logatec italijanski kralj v spremstvu tajnih varnostnih organov. Ljudstvo je ostalo v hišah in ni bilo prav nič radovedno videti kralja. Po njegovem odhodu so italijanski oficirji sporočili vojakom, da bo kmalu konec njihove vojne službe, ker se najbrž že do 25. t. m. reši vprašanje pripadnosti zasedenega ozemlja.

Občinski svet v Ajdovščini razpuščen.

Gorica, 18. marca. (P.P.) Italijani so razpustili občinski svet v Ajdovščini, ker je protestiral proti prekrščenju ulic v Ajdovščini, in kar so se njegovi člani razgovarjali s srbskim polkovnikom, vipavskim rojakom Štiblj - Vukasovićem. — Italijanske oblasti so tudi v Ajdovščini razglasile, da mora prebivalstvo pozdravljati italijanske častnike pod kaznijo zapora.

Proti slovenskim učiteljem.

Trst, 18. marca. (P. P.) Italijanske oblasti so razpustile učiteljsko društvo v Sežani, ker je protestiralo proti okupaciji in ker se noče udeležiti v službo italijanske propagande.

Uradništvo denarnih zavodov proti ljubljanskemu občinskemu svetu.

Na zborovanju uradništva denarnih zavodov na Slovenskem dne 16. t. m. je bila med drugimi sprejeta tudi naslednja resolucija:

Skupščina uradništva denarnih zavodov na Slovenskem jemlje na sestanku v Union dne 16. marca t. l. z ogorčenjem v vednost ukrep občinskega sveta ljubljanskega, ki je na prošnjo celokupnega uradništva denarnih zavodov, da se tudi uradništvu Mestne hranilnice ljubljanske zvišajo prejemki v smislu resolucije l. z dne 9. februarja t. l., sklenil, da je od dne 14. t. m. smatrati uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske za občinske uslužbenke in da se jim sme vsled tega priznati draginjski priboljšek le po onem merilu, ki je veljaven za

občinske uslužbenke. Ta sklep je občinski svet utemeljeval s tem, da Mestna hranilnica ljubljanska vsled velikanskega zneska vojnih posojil 25 milijonov kron ni v stanu svojega uradništva bolje plačati. — Proti temu sklepu in njega motivaciji skupščina odločno protestuje, ker ta sklep dejansko ni izšel iz res stvarno tehtnih razlogov, marveč iz nagiba, da se uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske kaznuje, ker se je ono izreklo za solidaren nastop z uradništvom drugih denarnih zavodov v svrhu izboljšanja svojega gmotnega položaja. Da bi Mestna hranilnica ljubljanska ne bila v položaju svojega uradništva bolje plačevati kakor mestna občina, je popolna neresnica, kakor je tudi krivično, da bi naj uradništvo trpelo za grehe, ki jih je napravljala hranilnična uprava v navzočnosti gospoda župana. Skupščina poudarja, da so tudi nemške in druge mestne hranilnice dovolile visoka vojna posojila, nobena mestna občina pa ni vsled tega nastopila proti hranilničnemu uradništvu s takim ukrepom kakor ljubljanska.

Skupščina konstatuje, da se je v smislu resolucije l. z dne 9. febr. t. l. obrnil odbor strokovne skupine s posebno vlogo do izvrševalnega odbora JDS, katera stranka ima odločujočo besedo v Mestni hranilnici in v občinskem svetu ljubljanskem ter ga v polnem zaupanju prosil, obrazloživši mu razmere v tej hranilnici, da se ugotovi želja tega uradništva. Občinski svet pa je na inicijativo g. župana, ki je obenem načelnik JDS, ukinil ravno nasprotno. Vsled tega skupščina uradništva denarnih zavodov na Slovenskem odkrito izjavlja, da nima do JDS. prav nobenega zaupanja toliko časa, dokler bodo stali na čelu te stranke absolutisti in voditelji stare liberalne stranke. Tej izjavi primerno bode uradništvo denarnih zavodov postopalo tudi v političnem oziru. — Skupščina nadalje poudarja, da uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske po sklepu občinskega sveta z dne 14. t. m. ne neha biti uradništvo denarnega zavoda in da mu tudi po tem sklepu ne ugasnejo pravice, ki mu pripadajo po njega značaju, po splošnem običaju in občem mnenju javnosti. Vsled tega skupščina soglasno izjavlja, da bo zvesto stala ob strani uradništvu Mestne hranilnice ljubljanske tudi v naprej in ga solidarno podpirala v vsem njegovem stremljenju.

Slovinci, Jugoslovani, zbirajte za jugoslov. irredentski sklad!

Ameriki, izdal v angleškem jeziku primerno knjigo „Poglavje o stari slovenski demokraciji“. Ta knjiga je ob današnjem času splošnega demokratizma morala vzbuditi pri onih, ki nas niso prav nič poznali — veliko zanimanje za nas. Zato moramo biti dr. Vošnjaku hvaležni, da se je daleč od domovine spomnil, na kaj je treba opozoriti svet, da pridobimo med kulturnimi narodi svoje ime. V tem času velike borbe narodov za svobodo in obstanek, se je vsak narod izkazal, s čemer se je mogel — in mi smo prinesli svoje Gosposvetsko polje. — Ako smo mogli s čim sedanjemu svetu imponirati, je bilo to prvo in glavno: kajti v tem Gosposvetskem polju, o vojvodskem prestolu imamo nekaj, česar noben narod nima — imamo prvo demokracijo ob času, ko je že povsod vladal suženjski fevdalni sistem. Treba pa je, da se tega tudi sami zavedamo, da smo ponosni na to, da ves narod ve o tem — zato se nam zdi važno, da je knjiga dr. Vošnjaka izšla te dni v slovenskem jeziku — v zelo lepi opremi, s slikami, in da bo tako pojasnila to vprašanje tudi pri nas doma. Zato bi želeli, da je ta knjiga v vsaki hiši, v vsaki šoli, v vsaki knjižnici in da jo ohranimo za spomin na čas, ko smo prvič

Pod italijanskim jarmom.

Italijanska brutalnost se nadaljuje.

pi LDU. Šibenik, 17. marca. (DDU.) Predsnočnim je v „Sokolu“ priredil skladatelj Fatze koncert, ki mu je prisostvovalo mnogobrojno občinstvo. Ko se je po koncertu občinstvo razšlo, so italijanski vojaki zasedli sokolsko poslopje in izobesili italijansko zastavo. Nato so patrole hodile po hišah in to noč aretirale devet uglednih oseb: dr. Subotiča, Proto Krstanoviča, Proto Stojakovičiča, dr. Rajčevića, sodnika Rendiča, Marka Stojčiča, Krsta Sunara, dr. Smolčiča in kavarnarja Kostana. Vse so takoj deportirali v Italijo. Iz Knina javljajo, da so tudi tam ono noč aretirali 36 oseb, v Drnišu pa 16.

LDU. Šibenik, 17. marca. (DDU.) Za aretacije v Šibeniku se ne navedajo nobeni razlogi. Poslednje dni se je opazala posebna brutalnost Italijanov; zlasti so brezobzirno postopali proti uradnikom in izdajateljcem novega mesečnika „Glas Naroda“. Italijanska cenzura je postopala z nezakonito strogostjo v nadi, da bodo list svojevoljno ustavili. Kako se ta list cenzurira, to kaže najbolj njegova sedma številka, ki je zaplenjena od prve do zadnje besede. Polkovnik cenzor je pozval uradnika in lastnika lista ter ju opozoril, da še niso dvignjene mine niti na tej obali Jadranskega morja, niti na italijanski in da preti interniranjem, ki se vozijo v Sardinijo nevarnosti. Italijanska oblast je celo zaplenila naznanilo, da bo priredil glasbenik Fatze s pevko Manolo koncert v Sokolski dvorani.

Vprašanje v Ljubljani se nahaja joči mednarodni komisiji.

„Slovenec“ poroča iz Rakega: Na Uncu na Notranjskem je italijansko vojaško poveljstvo odredilo, da mora prebivalstvo oddati vse slovenske knjige in slovenske časopise. Trgovcu Glihi so vzeli karabinerji iz omare slovensko trobojnico ter jo odnesli. Pri protestu, češ da jo domači rajši sami zažgo, jim je karabinier odgovoril, da sme le on to storiti, oni pa ne. Izdano je povelje pobrati vse naše trobojnice, kjerkoli jih dobe in sicer od danes naprej. Ljudstvo z velikim strahom in nestrpnostjo pričakuje bližnji teden. Kaj misli mednarodna preiskovalna komisija o tem? Ali so ji znana ta nezaslišana preganjanja, ki so jim izpostavljeni Jugoslovani v ozemlju, zasedenem po Italijanih? Ali bo poročala o tem svetu deseterice? Ali pošlje svet deseterice preiskovalne komisije samo tja, kjer se je dogodila kaka

govorili svetu o sebi in o imenu svojih starih pavic — zahtevali novo svobodo. Dalje prih.

*Dr. Bogumil Vošnjak je bil pred vojno docent na zagrebškem vseučilišču. Bil je še mlad, toda s svojo marljivostjo si je pridobil ime v učenem svetu. Izdal je že v mladih letih nekaj knjig iz svojih potovanj. Za leto 1911 je izdal „Slov. Matica“ njegovo veliko delo „Ustava in uprava ilirskih dežel“. Dr. B. Vošnjak izhaja iz znane narodne rodbine Vošnjakov. Dr. Jos. Vošnjak je bil njegov stric. Njegov oče Mihael Vošnjak je ustanavljal prve slov. hranilnice in posojilnice. Zaslužni stari mož je živel pred vojno v Gorici — zdaj je v Švici. V začetku vojne je moral dr. B. Vošnjak kot dragonski častnik nastopiti vojaško službo in je odšel k svojemu oddelku v Galicijo. Tja pa je prišla za njim ovadba iz Gorice, češ da je politično nezanesljiv, srbofil itd. Res je bil dr. B. Vošnjak že pred vojno navdušen Jugoslovani. Njegov poveljnik je bil toliko pošten, da ga je opozoril na ovadbo. Dr. Vošnjak je vedel, kaj to pomeni — zato je prošil za kratek dopust. Odpeljal se je v Gorico nazaj in je od tam pobegnil v Italijo iz Italije v Švico, iz Švice v Francijo in od tam v Ameriko. Tako je mogel med vojno v inozemstvu mnogo storiti za našo jugoslovansko stvar. Bil je med najbolj delavnimi našimi ljudmi, ki so pripravljali tla našemu ujedinjenju. Sedaj se nahaja dr. Vošnjak v Parizu, kamor je dospel iz Amerike. Zato upamo, da bodo Slovenci radi posegli po knjigi, ki je dar delavnega našega mladega moža v borbi za najvišji narodni ideal. To je prva večja angleška knjiga, ki je nas pokazala svetu kot narod s staro demokratično zgodovino.

namišljena krivica Italijanom, dočim smejo ti sami uganjati nekaznjeno največja nasilstva na ubogem jugoslovanskem ljudstvu?

Naše severne meje.

Nemci in Madžari napadajo.

n Ljubljana, 18. marca. (Uradno.) Dne 16. t. m. med 3. in 4. uro popoldne so Nemci streljali na Črni graben, okoli pol šestih popoldne pa na naše straže pri Lušniku in pri kotu 470 zapadno od Lušnika. Izgub nimamo. Odgovorili nismo. — Poročilo z dne 17. t. m.: Okoli pol dveh popoldne so Nemci pripeljali z avtomobili ojačenja do Raka in se razvili v rojno črto v smeri proti Črnemu grabnu. Nemška artiljerija je oddala 18 strelav na Sv. Florijan, na cesti Ruštat-Velikovec in Ruštat-Sv. Florijan. Ob tričetrt na štiri popoldne je nemški aeroplan metal letake nad Pliberkom. — Radgonski odsek: Okoli devetih popoldne so Madžari streljali na naše postojanke s puškami in s strojnimi.

Mirovna konferenca.

10 milijard zahteva antanta od Nemčije.

k LDU. Ženeva, 17. marca. (ČTU) Glasom poročila „Echo de Paris“ je antanta Nemčiji dovolila 50 letno dobo v poplačilo vojne odškodnine. Do leta 1922 mora Nemčija plačati 10 milijard. Glede drugih obveznosti, katere bi morala prevzeti tudi Avstrija, hoče antanta počakati, dokler ni popolnoma na jasnem o političnih, gospodarskih in finančnih odnosih med Nemško Avstrijo in Nemčijo.

Politični pregled.

p „Nar. Listy“ prinašajo 12. t. m. članek o Jugoslaviji, kjer se pravi, da se Čehom od jugoslovanske strani dela krivica, ako se trdi, da nas ne podpirajo. „Mi ne moremo prositi za druge, ker sami zase prosimo,“ pravi člankar. Jugoslovani morajo iskati močnejših pripomočkov. Nam se zdi to prav.

p To je važno. V Parizu je imel prof. Mariot, javno predavanje, kjer je slavil češki narod. Rekel je, da so oni temelj, na katerem se rešuje srednjeevropsko vprašanje. Koridor z Jugoslavijo je označil predavatelj kot nujno potreben za oba naroda. Nas ta izjava veseli.

p „Sovražnosti so se pričele.“ Pod tem naslovom prinašajo „Freie Stimmen“ od 5. t. m. iz Gradca sledeče poročilo: „Z juga prihajajoči potniki pripovedujejo, da so se sovražnosti med Jugoslovani in Italijani v Kranjski že pričele. Ljubljana naj bi bila z dalekosežnimi topovi obstreljevana. Italijani imajo namen zasesti vsa Kranjsko, da bi imeli zastavo proti jugoslovanskemu imperijalizmu v rokah. Kontrola teh vesti je otežkočena, ker so poštni in brzojavni uradi cele Jugoslavije pod strogo vojno cenzuro.“ — Kaj si vsega Nemci ne izmislijo!

p Beda uradništva v zasedenem ozemlju. Vesti o bednem gmotnem stanju uradništva v zasedenem ozemlju, kakor jih objavljajo italijanski časopisi sami, so nam nov dokaz za to, kako malo se briga italijanska vlada za „odrešeno“ ozemlje. Goriški in tržaški državni uradniki so poslali te dni deputacijo k ministrskemu predsedniku Orlando, ki je prosila italijansko vlado za nujno pomoč, ker je gmotno stanje uradništva skrajno žalostno. Pred kratkim so stavkali delavci in železničarji v Trstu v znamenje nezadovoljstva s postopanjem italijanske vlade in njeno nemarnostjo, sedaj so na vrsti uradniki. Če se Italija ne briga za svoje lastne „odrešene“ rojake, kako mora še le postopati z barbarskimi Jugoslovani!

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!

Spomenik stare slovenske slave in svobode.

Slovinci nismo imeli velike slave v svetu. S čim bi si jo bili pridobili. Velike države nismo imeli, velikih vojn nismo bojevali in naši veliki možje niso svetu govorili v našem jeziku. To pa so tri glavne stvari, s katerimi se narod proslavi:

ali ustvari veliko politično celoto, ali poseže v boj za velike ideale, ali pa da svetu velike može, ki so predstavitelji njegove kulture.

Tako vsaj se je pridobivala „slava“ dosedaj: navadno je bilo eno zvezano z drugim. Ker nismo imeli enega, nismo imeli niti drugega. Ker nismo imeli velike politične celote, nismo mogli posegati v svetovni boj in ker smo bili politično razbiti, nismo mogli ustvarjati velike domače kulture.

Toda nekaj imamo, za kar nas lahko zavida svet in kar nam tudi danes pridobiva v tujem svetu še poseben ugled. To je naša stara demokracija. Mi se morebiti še danes ne zavedamo pomena, ki ga ima za nas stara slovenska šega, ki se je vršila nekdanj na gosposvetskem polju. Zato je tem bolj važno, da je naš rojak dr. Vošnjak,*) ki je med vojno pobegnil iz Avstrije v tuji svet in je deloval tudi med našimi rojaki v

Nemški viteški red in agrarna reforma.

(Dopis iz ormoškega okraja.)

Nemški viteški red, med ljudstvom znan pod imeni križarji, križniki ali templarji, ima na slovenskem obširna in krasna posestva. Dobil jih je od raznih nemških knezov in vladarjev kot nagrado „za usluge“ in za obrambo deželnih meja; v resnici pa se je prav rano zavedal svojega nemškega poslanstva in mu ostal zvest do zadnjih dni. Ustvaril si je močne domene ter v krepki zvezi z ostalo feudalno gospodo brezsrčno izkoriščal naše ljudstvo, oviral njegov prvi kulturni nastop v času reformacije ter izsesaval socialno in nacionalno dolge generacije našega naroda na svojih obširnih latifundijah. Posebne zasluge ima za Habsburžane in njihovo številno čredo od Rudolfa do Karla poslednjega; vazalsko se je slinil pred njihovimi prestoli, da so mu potrdili iznova njegove „stare, zapisane pravice“ in ohranili ta fond do naših dni. Red pa je v protisluhu sprejemal v svoje blažene vrste vse odvisne člane Habsburžanov, med zadnjimi je „duhoviti“ vojskovodja nadvojvoda Evgen, točasn veliki mojster nemškega viteškega reda.

Toliko v splošnem. Nas tukaj zanima eno največjih posestev tega reda, ki leži v ormoškem in deloma v ptujskem sodnem okraju ter spada pod takozvano komendo velikonedeljsko. Ko je zavel veter svobode, smo bili vsi prepričani, da je odklenalo tudi temu mogočnemu feudalcu. Naredba o državnem nadzorstvu veleposestev čez 300 oralov in predstoječa agrarna reforma nas je potrdila v tem prepričanju. Toda danes moramo naglasiti, da deželna vlada v Ljubljani ni prav nič storila glede tukajšnjih posestev Nemškega viteškega reda, čeprav je njihova izmera štiri ali še večkrat večja, kot določa navedena naredba. Ali morda naša vlada sploh še ne ve, da obstoja to veleposestvo, ali pa — V resnici bi pričakovali vse več kot njeno deklinško, božajočo roko...

Gospoda v velikonedeljskem gradu, predvsem oskrbnik Seutscher (sin slovenskega mlinarja Sencarja v Frankovcih pri Ormožu) in gozdar Schmiedberger se noče prav nič sprijazniti z znamenji nove dobe. Oba sta se ponizala do gostilniških in pocestnih politikov ter prodajata po kmečkih krčmah svojo ceno modrost, začinjeno s strupom vsenemškega nacionalizma in volksratskega hujskanja. Schmiedberger, ki sicer govori slabo slovensko, pogreva po gostilnah pobožne nemške želje o razsulu Jugoslavije, ki v nepoučenih ljudeh vzbude le prepogosto zaželeni učinek. Našega človeka se polasča mučen dvom, nezaupanje, instinkt sužnja. Seveda v Jugoslaviji so taki poskusi principijelno dovoljeni, toda v času strahovlade Kulturvolka smo jih cenili na vrednost lastne glave. — Posebno poglavje bi tvorilo socialno zatiranje križniških viničarjev in drugih uslužbencev. Mezdni zaslužek viničarjev na Kogu, v Hermancih in drugje iznaša — ves vojni in prehodni čas, prosim! — cele dve kroni na dan! Deputat in natura (v žitu) ni višji kot 100 kg na leto in delavca ter je — kakor tudi enak v mirnem in v vojnem času. Lahko si mislimo, da to brezobzirno izžemanje vzbuja med viničarji Nemškega viteškega reda veliko ogorčenje in rastoče ubožanje. Kriv je v prvi vrsti nemški oskrbnik Seutscher, kateremu je socialni položaj njegovih podložnikov — da se poslužimo z njegovo ideologijo — deseta stvar. Take pritožbe rešuje ta gospod z eno samo gesto — e bastera.

Agrarna reforma nas mora osvoboditi te feudalne pijavke! Deželno vlado v Ljubljani pozivljamo najodločneje, da tukajšnja posestva Nemškega viteškega reda brez odlašanja spravi pod državno nadzorstvo in čimprej prične z razdelitvijo. Oskrbniku Seutscherju in gozdarju Schmiedbergerju naj se

onemogoči politično hujskanje in se njima pokaže zvezda, ki vodi v deželo „prave kulture in svobode“! Sedanja doba zahteva velikih dejanj in odločnega nastopa. Videant Consules!

Dopisi.

d **Jesenice.** Vsi dobri in zavedni Slovenci se čudimo zakaj še vedno straši na naši pošti ime: Jesenice-Fuzine, katero so si izmislili naši prejšnji gospodje švabi. — Poštno ime bi se vendar moralo imenovati po kraju, v katerem se ista nahaja in sicer pri nas Sava, a kakor se vidi, smo še v zmirom takozv. švabskemu „Assling-Hütte“. — Politično in društveno življenje se je tudi pri nas in na Savi jako osvežilo, vsa narodna društva se gibljejo prav izborna, le „Sokol“ je primoran samo po imenu telovadno društvo kot tako životartiti. Ampak nekaj pa imamo na Savi, kar vse, posebno pa mladi svet tja vleče in sicer „plesna šola“, to pa zato seveda, da se mladi pari naučijo olike in izobrazbe, vse postranske stvari se pa položijo ad acta. — Pleše se vsak teden štiri večere sedaj in plesalo se je tudi takrat, ko so na oni strani Karavank prelivali hrabri naši junaki kri za domovino; seveda kakor svoj čas pri gospodih švabih. — Prihodnjič vam bom pa opisal naše gospode narodnjake kot plemenite človekoljube in trgovce seveda v pravi luči. —

d **Iz Litije.** Že parkrat smo se morali baviti z zloglasnim nemčurjem Elsnerjem, sorodnikom bivšega dež. sod. predsednika Elsnerja v Ljubljani. Znano je, kako je ta slednji germaniziral slovensko sodišče in teroriziral zavedno slovenske sodnike. Slično je paševal Elsner v Litiji. Posebno je trpel pod njim jetničar Kračman, ki je — kakor se nam poroča — bil vedno slovenskega prepričanja in je tudi svoje otroke vzgojil v slovenskem duhu. Eden sin Kračmanov je bil stotnik v avstrijski armadi. Začetkom novembra l. l. ko se je vračal iz Ukrajine, je težko obolel in leži še danes bolan na Dunaju. Stanje se mu žal še ni zboljšalo, da bi bil sposoben za transport v kako jugoslovansko bolnico. Prijavil pa je pismeno svoj vstop v armado SHS. dr. Defranceschiju — poverjeniku SHS na Dunaju — in ga je nato ta tudi osebno obiskal v bolnici.

d **Iz gornjegrajskega okraja.** Pred kratkim se je ustanovil v Mariboru krajevni pripravljevalni odbor slovenskega gozdarskega društva. Vodstvo tega odbora se je poverilo okrajnemu gozdarju Alfredu Maizenowitschu v Radmirju, ki naj bi prejel pripravljala dela v tem okraju. Tako namreč sodimo iz povabil, ki jih je razposlal. Zavedni narodni kmetje gornjegrajskega okraja in seveda tudi ljubitelji gozdov pa se čudimo, da krajevni odbor v Mariboru ni zamogel dobiti drugega moža za sklicatelja — kot nemškutarskega gozdnega uradnika Maizenowitscha. Maizenowitsch je znan, da se je pajdašil pod staro vlado le z visokimi in nam Slovencem vedno nasprotujočimi nemškimi glavači ter je s svojim zaščitnikom botrom Forstratom Paulnom, geomet. Fritzom itd. oprezno škilil, po kateri bližnici bi najprej priromal v Reich. Ta zmagovit manever se mu sicer ni posrečil, a posrečilo se nam je, da smo spoznali možakarja in njegovo mišljenje. Čudimo se torej, če nam hoče krajevni pripravljalni odbor gozdarskega društva dodeliti Maizenowitscha kot nekakega reprezentanta v gozdarskih stvareh. V bodoče pa bomo glasno klicali: „Dajte nam slovenskih gozdarjev in voditeljev tej stroki, v katere bomo tudi v narodnem oziru lahko zaupali. Naša vlada pa bo morala tozadevne klice vpoštevati, da se v prelepi Jugoslaviji — zlasti pa v gornjegrajskem okraju iznebimo pri vseh uradih nemškutarske primesi. Kmet.

d **Še eden v Mariboru.** Z ozirom na naš dopis pod tem naslovom, katerega nam je poslal nekdo, ki je izjavil, da pozna gospoda Schweigerja iz neposredne bližine, smo dobili drug

dopis, ki hvali narodno zavednost in čisti značaj magistratnega uradnika g. Schweigerja in njegove hčerke. Ker stojimo na principu čiščenja in ker ne poznamo osebe g. Schweigerja, smo priobčili dopis v interesu našega javnega življenja. Krivice nočemo delati nobenemu, kajti če je ta ali oni služil tudi pod Heinom pri avstrijski policiji, je še vendarle lahko zaveden Slovenec.

d **Iz mariborske škofije.** V naši škofiji se nahaja 25 župnikov, ki službujejo že nad 40 let, med njimi je celo 7 takih, ki opravljajo službo že nad 50 let. Mi kaplani se vas, častljive starčke, usojamo vprašati, ali vam ni dovolj 40 službenih let? Zakaj ne idete v pokoj, kamor spadate po vsej pravici in tako napravite prostor nam, da tudi mi enkrat pridemo do župnikovanja. Ali ne gredo državni uradniki že s 40 službenimi leti v pokoj? Toda, kaj se vi zmenite za pokoj? Vi, ki „služujete“ že tako dolgo, se nahajate na samih dobrih župnijah, ki vam veliko nesejo; vaši kolegi, ki jih je usoda zanesla na slabe fare, so že dolgo v pokoji, ali pa v grobu, kamor jih je spravilo naporno delo in in pomanjkanje, medtem ko ste vi sedeli vedno pri polnih skledah. Za vas morajo sedaj delati kaplani, opravljati svojo in vašo službo, vi pa ždite v sobici in si domišljujete, da junaško vstrajate v cerkveni službi. Plačilo je vaše, delo pa kaplanovo! Poleg tega pa v mnogih slučajih štejete, koliko koščkov kruha zavžije vaš kaplan, ki je pri vas na hrani, kakor n. pr. v St. tr. Ker radi svoje visoke starosti ne morete več opravljati svoje službe, ste po svoji vesti dolžni, da stopite v pokoj, katerega vam iz srca privoščimo. To bo v prid tudi vašim župljanom, katerim ne morete več nuditi tega, kar pričakujejo od duhovnika in so se vas radi tega že naveličali. Če si v v dobi 40 službenih let niste zaslužili nebes, se jih pozneje tudi ne boste. V pokoj naj vstopijo tudi mlajši župniki, ki radi trajne bolehnosti ne morejo več izvrševati svoje službe. — Brez zamere! — En reven kaplan.

d **Slovenjgradec.** Še dosti gnilega je pri nas, a pometaja nimamo, čemur se ne čudimo, saj še v Ljubljani ni dosti boljše. Meščani, kar nas je zavednih Slovencev, nismo zadovoljni s cincanjem. Tudi okoličani se zgražajo, ko prihajajo v mesto, da še vedno strašijo c. k. razmere, Tolažimo se s prihodnjimi volitvami, ako ne izbruhne še prej naša nevolja. Za prehrano ni sile, ker je naš okraj kmetijski, vendar naj bi se kaj poskrbelo za tiste, ki so primorani „beračiti“ z denarjem v roki. — Prejšnja vlada nas je prisilila, da smo morali hoditi po živila k našim najbolj zagrizenim nasprotnikom. Nova ni storila v tem oziru še nobenega koraka. Ker nimamo še dovolj svojih trgovcev, naj bi se pa poverila delitev živil drugim osebam. Revni sloji so zadovoljni, da le kaj kupijo, pa se ne gredo pritožiti glede cen. Tu bi moralo glavarstvo paziti in nemčurskim vojnim dobicarkam stopiti na prste, saj lahko vidi in sliši, ker se mu pred nosom gode grde reči. Trgovci zahtevajo drobiž, oddajajo pa ga ne, zdaj vemo zakaj. Vlada pa poprej tega ni vedela. Kam pa naj gremo mi ponj, ako ga ne prejmemo? Gl. de Harpfa zdravnika, je „Jugoslavija“ že svoje povedala. Pri tem možu se kažejo naši „voditelji“ prave šalobarde. Tega pangermana bi morala vzeti burja že prvi dan našega vstajenja. Ne, celo zdravniške posle za cel okraj opravlja nemoteno naprej. Kaj pa z lekarnarjem? Smo že pozabili, koliko bridkih ur je povzročil ta človek našim rodoljubom. Neki železničar T. trobi še vedno v c. k. rog in ima zelo sumljive zveze z Nemci in nemškutarji. Ovdaba se je že poslala, a kdo naj ga prime? Morda oseba tuje narodnosti, ki nosi zvonec pri orožnikih? Nadejati se nimamo pri teh razmerah nobene spremembe. To nam kažejo dogodki v Sevnici, kjer pašuje glavar Koropec, in takih mož po milosti vade je v Jugoslaviji več ko preveč. Mi molčimo in trpimo, sicer se nas prične iz same

„narodnosti“ zapirati, a pride čas, ko bomo govorili in pomeli, če ne bo prepozno: blizu meje smo in lahko se nam pripeti kaj neprijetnega vsled malobrižnosti odgovornih vladnih mož.

d **Sv. Barbara v Slov. gor.** V krajni občini Jablance in Zimica so dobili gerente župane, katerih se vse veseli, posebno pa tisti, ki so leta prekleto vojske trpeli dušno in telesno. Jablanski župan Ribič si je postavil l. 1914 črni žalostni spomin, katerega občani nikdar ne bodo pozabili, kajti le on je bil povzročil tačas prekleto preganjanja na popolnoma nedolžnih ljudeh. Dne 2. sušca je bila prišla h njemu komisija, proti kateri se je ta čudak Ribič samozavestno zavzel, da ni take pravice, da bi njemu odvezla uradne posle, protivil se je z vsemi zvijačami oddati uradne občinske reči. Ko se je Ribiču zagrozilo z vojaško silo, je bil tako zmeden in od strahu pobit, da je skoro od strahu zgubil pamet. Ljudstvo se prav srčno veseli tega prevrata.

d **Osebna dohodarina v ptujskem okraju.** K pomanjkanju sladkorja, petroleja, žveplenk in drugih najnujnejših življenjskih potrebščin, k neugodnim sporočilom z murske fronte, je prišlo novo, še hujše netivo za nezadovoljnost proti Deželni vladi v Ljubljani, ker „Srbije“ nihče ne sovraži, vse upa od nje le odpomoči teh neznosnih razmer, in to je osebna dohodarina. Naj navedem izmed tisočih slučajev, ki vpijejo v nebo, le dva. Juriju Simončiču na Lahonščaku št. 105 blizu Ormoža, ki ima približno 500 m² vinograda in niti ne pol orala njiv, drugih dohodkov nikakih, kjer vidijo v hiši kruh le ob največjih praznikih, je naložila preslavna in premodra oblast v Ptuj dohodarine 97 K, beri: devetdeset sedem K! Tomažu Rajhu na istem Lahonščaku, ki ima posestva menda 6—7 oralov, ki ni rokodelec in nima nikakih postranskih dohodkov, celih 1700 K, beri: en tisoč sedem sto K! Civilnemu človeku odpove pri takih številkah pamet! Je li potem čudno, da to ljudstvo, ki je bilo nekdanj za Jugoslavijo tako navdušeno, stiska zaradi grehov takih oblasti pesti. Pripomnimo tudi, da so vsi nalogi izstavljeni v blaženi nemščini. Reklji bodo morda: „To je delo viteza Klodiča v Ptuj, ki je tako že odsovljen (a stavimo sto proti eni, da ga bo preslavna ljubljanska vlada kmalu spet sprejela v svojo službo in ga še povšala, kakor je to pri takih plemenitih gospodih njena navada). Mogoče, a dolžnost vlade je, da te krivice odpravi, a takoj in temeljito. Saj se zdi, da hoče uradništvo ljudi s takim nečuvnim postopanjem spraviti namenoma v obup in do dejanj, ki naši mladi državi ne bodo ne na čast, ne v prid. Zakaj če je bilo mogoče vreči Habsburgovce, ali mislijo v Ljubljani, da ne bo mogoče vreči par brezpomembnih „malih ekscelenc“ v Ljubljani in nagnati iz Ptuja par uradnikov, ki pašujejo v Jugoslaviji mnogo hujše kot so v neslavno poginoli Avstriji? In če v Ljubljani tega nočejo ali ne morejo spoznati, ali ni človeka, ki bi spregovoril za nas v Belgradu? Tam vendar upamo najti pravico. Saj vemo in priznavamo vsi: davki morajo biti. Toda da preslavna vlada meče ogromne svote za ljudmi, ki so divjali za vlačugo Avstrijo in si prislužili s svojo divjostjo — zakaj to in proslulo naše pretepaštvo je bilo vse takozvano avstrijsko junaštvo in prav nič drugega — zlate in srebrne križce in kolajne, zveste državljane pa stiska in izžema do krvi, tega kratkotalo ne bomo trpeli.

d **Iz Železne Kaplje.** Tukajšnja sodnija ima znotraj še vedno značaj bivše Avstrije: uraduje se nemški, v razpravni sobi je še vedno podoba starega avstrijskega cesarja, ko vendar nismo več v stari Avstriji. Pozivljamo vlado, da z železno metlo omenjeno podobo s sodnikom vred pomete iz sodnije.

Pridobivajte novih naročnikov!

Naše podružnice.

Uljudno naznanjamo, da smo ustanovili podružnice:

V Celju, upravnik g. Janko Bovha, v Ptuj, upravnik g. Josip Gaiser, v Mariboru, uprav. g. Gustav Strniša, v Novem mestu, upr. g. Josip Junc, ki so upravičeni sprejemati naročnino in oglase za nas.

Upravništvo
„Jugoslavije“ in „Kurenta“
v Ljubljani.

Dnevne vesti.

dn Slovensko ženstvo brez razlike stanu in stranke! Vabimo Vas na sestanek na magistratu v posvetovalnici v četrtek, dne 20. marca ob 5. popoldne. Dnevni red: Jugoslovanski irredentski sklad. Sklicateljica Franja dr. Tavčarjeva.

dn Culokaferške poštne razmere v Zagrebu. Neverjetno, a žal resnično, da imamo med Ljubljano in Zagrebom slabše poštne zveze kot pa med Ljubljano in — inozemstvom. Časopisi prihajajo iz Ljubljane v Zagreb in obratno redno šele tretji in četrti dan, ko bi lahko bili in morali biti že isti dan dostavljeni. „Jugoslavija“ se na pr. odpravi iz Ljubljane z jutranjim vlakom in je gotovo že predpoldne istega dne v Zagrebu. V vsaki civilizirani državi bi se dostavil torej časopis naročnikom še isti dan popoldne, le v Zagrebu vladajo take culokaferške poštne razmere, da se dostavlja list redno šele tretji oz. četrti dan, oz. kar za 2, po 3 dni skupaj na enkrat. Isto je s pismi. Čemu imamo dva direktna vlaka tja in dva sem? Pisemska pošta bi se lahko in morala dostavljati še isti oz. naslednji dan, pa ne še le čez teden dni. Ker vemo, da vlada na pošti v Ljubljani red in točnost in ker imamo dokaze, da leži krivda na pošti v Zagrebu, pozivamo vladi v Ljubljani in posebno ono v Zagrebu, da napravi red na pošti v Zagrebu. Žalostno za brate Hrvate, če ne znajo in ne morejo pomesti madžarskega Avgijevega hleva na pošti v Zagrebu, ki s pasivno resistenco dela težave zblizanju Slovencev in Hrvatov. Ne le nacionalni in gospodarski, temveč važen državni interes je, da so poštne zveze med Slovenci in Hrvati, zlasti pa med njihovima prestolicama Ljubljano in Zagrebom redne in točne.

dn Kakšni smo! Naša armada potrebuje perila. Zato so naši skrbni srbski bratje pripeljali iz Soluna večjo množino platna in so ga shranili v Vevčah. Toda našli so se slovenski ljudje (pravijo, da so bili iz Zaloge), ki so šli krast svoji lastni državi in se jim je res posrečilo odnesti 2000 m platna. Tatovom so že na sledu. A to ni dovolj. Ta tatvina kaže vso našo nizkost. V stari Avstriji smo slekli skoraj zadnjo srajco, da smo reševali državo — zdaj pa krademo svoji lastni državi. Opravičeno je neki srbski major zmajeval, ko je čul o tej tatvini. Ali smo to Jugoslovani? Ali ni sramota za ves okraj, kjer se kaj takega zgodi? Zato je dolžnost poštenih Jugoslovanov, da sami javijo one, ki v svoji požrešnosti kradejo tudi nam — naše dobro ime. Kaj bomo iz naroda sužnjem postali narod tatov? Naš narod je pošten — ve tudi ceniti last svoje nove države — zato gotovo vsak obsoja tatvino blaga, ki so ga Srbi pripeljali — za naše vojake.

dn Oste so kazali italijanski vojaki v nedeljo, ko so peljali mimo Ljubljane cel vlak živil na Češko. Vojaki, ki so stali v vagonih, so dajali našim ljudem, ki so stali ob progi z rokami znamenje, češ: za vas nimamo nič! Je že prav, bo prišel čas, ko bomo tudi mi tako rekli.

dn Odgovor. „Slovenec“ opravičeno vprašuje, zakaj ima Ljubljana še nemški poštni pečat, zakaj se blesti še nemški napis tvrdke Meinl itd. Mi bi odgovorili, da zato, ker imamo danes, ko je že štiri mesece preteklo od osvobodjenja, v Ljubljani še vedno „Franc Jožefovo cesto“, „Mar. Terezijo

cesto“, „Friderikovo cesto“ itd. Mesto samo daje vzgled.

dn Vkljub velikemu pomanjkanju soli jo je dobro zasohl „Kurent“ hrvaškim židom in vsem drugim, da si bodo zapomnil, kdaj so nam prodajali neslane štruce. Kdor neče biti neslan, naj si kupi „Kurenta“.

dn Višji šolski svet je odsvolil iz javne ljudskosolske službe Josipa Sbaschnika, učitelja v Nemški Loki, (Kočevski okraj).

dn Suplentom-obupaneem. Tovariš A. Debeljak je sprožil v javnost kričečo besedo o bedi srednješolskega suplenta, besedo, ki sem jo jaz za svojo osebo pred kratkim vložil kot ultimatum na Višji šolski svet. Ker pa naše stanovsko, pardon profesorsko društvo takega vprašanja sploh ne pozna — gospodje se nad tem boljše vizmom nas akademikov gotovo kar zgražajo — predlagam, da priredimo v svrhu skupnega nastopa čimprej v Ljubljani sestanek. Nesrečne filozofije dr. Jože Rus, Celje.

dn Državna posredovalnica za delo. V delo sprejme posredovalnica davčne praktikante, delavce za v tovarno za čevlje, tesarje, zidarje, krojače, šivilje, služkinje, mlinarje in razne druge obrtnike.

dn Za begunce. Dovoljenje za povrnitev v domovino ni še došlo. Begunci naj se pripravijo za odhod, vendar naj počakajo na svojih mestih, dokler jih ne obvesti „Posredovalni urad za begunce v Ljubljani“.

dn Občinstvo naj vsakega, kdor bi skušal spraviti 1000-, 100- ali 20-kronski bankovec, žigosan z besedilom „Hranilnica in posojilnica v Dolu št. 387.“ v promet, takoj naznani bližnji varnostni straži, da le-ta ugotovi identiteto dotičnika. Bankovci s tem žigom so bili te dni ukradeni ubogi služkinji in bi vsakdo opravil tako le dobro delo.

dn Protekcija ali korupcija? Mesto Ptuj ne more od vlade v Ljubljani dobiti premoga ne za prebivalstvo in ne za urade, pretekli teden pa sta dobili nemški rodbini vinotičarja Fürsta 1 vagon, zloglasnega Orniga pa kar 3 vagone premoga. Kdo je dal tozadevno dovoljenje?

dn Gostilna „Črni Jurij“ v Mariboru. Znana gostilna g. Jos. Kirbische v Mariboru se odslej imenuje gostilna pri „Črnem Jurju.“

Društvene vesti.

dr Društvo drž. uslužbencev kraljevstva SHS za slov. ozemlje ima odborovo sejo danes, ob 8. uri zvečer, v mestni posvetovalnici na magistratu. Polnoštevilna udeležba potrebna.

dr Zveza slov. prostovoljnih gasilnih društev za Spodnje Štajersko, pozivlja vsa p. t. tov. društva, da se tekom mes. marca odzovejo povabilu gasilnih žup, katere izvolijo župne odbore, delegate za ustanovni občni zbor „Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana“ ter izid volitev nemudoma sporočijo zveznemu vodstvu v Zalec.

dr Zahteve poštnehih oficijantov. Pod tem naslovom je bilo v ljubljanskih dnevnikih objavljeno poročilo občnega zbora mariborske podružnice osrednjega društva poštnehih adj. ofic. in asp. z dne 23. svečana 1919. V dotičnem dopisu na dnevnik je izostala beseda „starejši“ v stavku, da se naj pri razdelitvi poštarskih mest vpoštevajo v prvi vrsti starejši moški prosilci. Ta zahteva pa se je sploh samo radi tega stavila, ker se je izrazilo, da se vsa poštarska mesta podeli ženskam in, ker je bivše avstrijsko poštno ravnateljstvo v Gradcu opetovano imenovalo znatno mlajše ženske moči za poštarije, kakor starejše moške samo, — ker so bile Nemke. Toliko v pojasnilo, ker je nastal nehoti nesporazum.

dr Vsem drž. nastavlencem in njihovim strokovnim organizacijam v pojasnilo! Ker poedinec na vsa vprašanja sproti ni mogoče odgovarjati, naj služi v orientacijo sledeče: „Društvo drž. uslužbencev kraljevine SHS za slovensko ozemlje“ ima pisarno v Ljubljani, Poljanska cesta 31. Vse dopise je pošiljati samo na ta naslov. Za sprejem članarine je upravičen le društveni blagajnik višji davčni upravitelj gosp. Ivan Lavrič pri okraj. davčnem oblastvu v Ljubljani. Društvo zastopa načelo združenja vseh poedinih drž. nameščencev in strokovne organizacije, ki naj se kot take priključijo višje imenovanemu društvu. Uslužbenci ene in iste stroke cele Slovenije naj tvorijo samo po eno strokovno društvo. Ne kaže tedaj ustanavljati društev iste kategorije v Ljubljani, Mariboru, Ptuj, itd. Odseke, ki naj so vezani le na eno strokovno organizacijo, pa ta organizacija v lastnem delokrogu lahko osnuje. Kdor tedaj že pripada neki strokovni organizaciji, naj ne prijavlja pristopa k naši organizaciji, ker je po svojem strokovnem

društvu itak že naš član. Vsak neorganizirani drž. nastavljeneč plača mesečno 50 v, za organizirance pa plačuje članarino dotična strokovna organizacija. Zato je želeli, da se posamezne neorganizirane stroke čim preje združijo in ustanove svoje strokovne organizacije. Ker je društvo v finančnih težavah, je odbor sklenil, da plačajo strokovne organizacije do 50 članov 10 K, od 50—100 članov 20 K, od 100—200 članov 40 K, od 200—300 članov 60 K, od 300—500 članov 80 K, od 500 do 800 članov 100 K, od 800 do 1000 članov 150 K, čez 1000 članov 200 K, vsak neorganizirani član pa po 2 K enkratne pristopnine. Vsa društva, ki so svoj pristop že prijavila, naj nakažejo to pristopnino v najkrajšem času! Provizorična pravila našega društva se vsem včlanjenim organizacijam dopošljejo, čim bodo dotiskana. Člani pa prejmo čl. izkaznico le tedaj, ako plačajo četrtletno članarino. Samo prijava ne zadostja! Izkaznice se dopošljejo članom, kakor hitro bo mogoče obdelati ves material in sestaviti natančen članski kataster. Do tedaj prosimo potrpljenja. Odbor.

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče.

V sredo, 19. marca, ob pol 3. pop. „Tugomer“, izven abonementa. Zvečer ob pol 8. uri „Revolucijska svatba“, za abonement C.

V četrtek, 20. marca, ob pol 8. zvečer „Strahovi“, za abonement B.

V petek, 21. marca, ostane gledališče zaprto.

V soboto, 22. marca, ob pol 8. uri zvečer, „Revolucijska svatba“, za abonement A.

Operno gledališče.

V sredo, 19. marca, ob pol 8. uri zvečer, „Slovaška princeska“, za abonement A.

V četrtek, 20. marca, ob pol 8. zvečer, „Manon“, za abonement C.

V petek, 21. marca, ob pol 8. zvečer, „Boheme“, za abonement A.

V soboto, 22. marca, ob pol 8. zvečer, „Slovaška princeska“, za abonement C.

Iz gledališke pisarne. Vodstvo gledališča najljubše prosi vse p. n. imejtelje starih avstrijskih zastav (črno-rmene), da jih blagovolijo prodati ali podariti gledališču.

„Tiha sreča“ v Dramskem gledališču. V ponedeljek se je igrala Sudermannova drama „Tiha sreča“ ob znižanih cenah. Predstava je prav dobro izpadla ter je bila posebno scena v drugem dejanju med go. Bukšekovo in g. Danilom prvovrstno-igrana. Na dejal sem se, da bo gledališče polno, ker so bile res zmerne cene. Toda gledališče je bilo polno praznote. 70 parternih sedežev, osem lož, balkon in galerija, to je vse, kar je bilo zasedeno. Seveda bi pripisovali to praznino na rovaš gledališkega vodstva, ki spravlja na oder drame, za katere se danes ne moremo zanimati. H.

Kulturni pregled.

Koncert g. Cirile Medvedove v vel. dvorani „Narod. doma“, sinoči zvečer je zelo lepo uspel. Večer je nudil mnogobrojnemu občinstvu pestro in zanimivo sliko francoske, ruske in najmlajše slovenske glasbe, zastopane po mladem, nedvomno zelo talentiranem komponistu L. M. Škrjancu. Občinstvu, ki ni štedilo z zelo distinguiranim aplavzom, so očividno z lepo zbranega programa ugajale predvsem otroške pesmi ruskega komponista Mussorgskega, ki jih je g. Medvedova prednašala z iskreno znanostjo in prisrčnostjo. Fino in interesantno je pela g. Debussyjeve pesmi, tega pred kratkim umrlega francoskega muzikalnega genija. Istotako so Brahmsovo „Utešeno hrepenenje“ in Škrjančeva ekspresionistična kompozicija našle v njej dokaj sposobno in odlično interpretko. Tri preludije Debussyja je na klavirju prednašal g. Škrjanec z izraznim umevanjem? Brahmsovo pesem je spremljal na violi g. Dežela. G. Medvedova je prejela za lepi večer obilo rož, tudi g. Škrjancu je bil poklonjen lovorov venec, kar priča, kako zelo sta oba mlada talenta občinstvu priljubljena. V. K.

kl „Jugoslavenska žena“ Ravnokar je izšla 3. štev. našega edinega mesečnika za kulturne, socialne in politične interese našega ženstva. Vsebina: Zofka Kveder: Radimo! — Olga Kernic-Peš: Srbijo mati! — Dr. Jovan Barać: Nirvana. — Zora Janković-Velikovecka: Uskrsli ideali. — Tržčanka: Naše jugoslovanske sestre v Trstu. — Simeon Gačša: Jedinstveno pismo SHS. — Josip Milaković: Proljeće će skoro doći! — Zofka Kveder:

U spomen Bude-Budisavljevića. — Zofka Kveder: Potreba preporoda naše tkalačke industrije. — Dr. Fran Kesterčanek: Strogost i blagost. — Zofka Kveder: Jugoslaenke i židovsko pitanje. — Janja Legat: Organizacija srednjoškolskih učenika i učenica. — Rad jugoslovenskih žena: Skupština žena u Zagrebu za pravo glasa. — Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani. — Pravila „Kola jugoslovenskih žena“ u Slatini. — O zvanju bolničarka. (Z. K.) — Dajte i nama, što ste dali austrijskim oficirima i narednicima! (I. R.) — Poklade i Pepelnica. (Darinka Petrović) — Pozdrav braći (Zlata Kovačević Lopašić) — Nekoliko knjiga o djeci i za djecu. (Z. K.) — Upute o učevnim knjigama. — Naša pisma.

Zadnje vesti.

Italijanski agent na Dunaju.

LDU. Dunaj, 18. marca. (DKU) „Fremdenblatt“ doznava, da je grof Ettore della Zonza došel v posebni misiji na Dunaj. Njegovemu bivanju na Dunaju pripisujejo diplomatični krogi zelo veliko važnost. Domneva ne bi bila napačna, da je njegova prisotnost na Dunaju v zvezi z važnimi vprašanji med Italijo in Nemško Avstrijo, predvsem z vprašanjem Nemške južne Tirolske in tudi z odnošaji do Jugoslavije.

Italija ne misli na razorožitev.

LDU. Curih, 18. marca. (ČTU.) Iz Milana poročajo: „Secolov“ poročevalec javlja iz Pariza: Kot glavni pogoj za predhodni mir zahteva Italija, da se morajo razorožiti vse države bivše avstro-ogrske monarhije, ki mejijo na Italijo. Italija ne more dovoliti, da Jugoslovani nadaljujejo svoje vojaške priprave in svoje oklice naperjene proti Italiji. Vsled izživajočega zadržanja svojega vzhodnega sosedu mora imeti Italija še nadalje številno vojaštvo pod orožjem, njeno prebivalstvo pa želi demobilizacije še pred podpisom mirovne pogodbe. D. kler obstoja možnost sovražnega napada, Italija ne more misliti na popolno razorožitev.

Vprašanje uradniških plač.

LDU. Belgrad, 18. marca. (JDU.) Vlada se bavi z vprašanjem izenačenja plač vseh državnih uradnikov in nastavlencev kraljevstva. Načrt je že izdelan in bo kmalu objavljen. Uradniki bodo razdeljeni v 11 plačilnih razredov in sicer tako, da bodo mogli vsi uradniki avtomatičnim putem doseči gotovo stopnjo. Maksimalne plače, ki jih mora doseči vsak državni nastavljenec znašajo: za uradnike z maturo 5000 dinarjev, za uradnike brez mature 3800. Poleg plače bodo dobivali uradniki še posebne aktivitetne doklade. Naredba stopi v veljavo bržkone 1. maja.

Belgrajske vesti.

LDU. Belgrad, 18. marca. (JDU) Včeraj dopoldne se je vršil ministrski svet, ki mu poučeni krogi pripisujejo veliko važnost. Ministrski svet se je predvsem posvetoval o vprašanju našega zunanjega položaja.

LDU. Belgrad, 18. marca. (JDU) Vsi parlamentarni klubi so imeli danes posvetovanja o sestavi adrese narodnega predstavištva. Pričakuje se, da bo mogoče sestaviti enotno adresno vsega parlamenta.

Manifestacije v Sarajevu.

LDU. Sarajevo, 18. marca. Vsled vesti o neugodnem položaju našega spora z Italijo je prišlo tudi v Sarajevu do velikih demonstracij. Na posebnem zborovanju se je sklenila resolucija, ki zahteva, naj se takoj odpokličejo naši delegati iz Pariza, ako se te vesti uresničujejo.

O besedilu mirovnihih pogojev za Nemško Avstrijo.

LDU. Pariz, 18. marca. (DKU.) „Agence Havas“ poroča: Posvetovanja najvišjega vojnega sveta so dovedla do popolnega sporazumenja. Predsednik Wilson je zopet načeloval ame-

**: Propagandna brošura :
za mirovno konferenco!**

VOZ

dobro ohranjen, močan, s popolnoma novo diro okovano proda po primerni ceni tvrdka A. Kušlan, Karlovška cesta 15. 761

V skladišču Balkan na Dunajski cesti 33

se bo prodajalo v četrtek, dne 20. t. m. ob 9. uri dopoldne potom javne dražbe raznovrstno pohištvo. 50 3-1

Na Legatovem zasebnem učilišču v Mariboru se prične s 1. aprila 1919 novi tečaj za slovensko in nemško steno-grafijo, slovenski in nemški strojepis, pravopis, slovensko in nemško trgovsko pismo, računstvo v zvezi z navadnim knjigovodstvom, lepopis, slovenski in nemški jezik. — Prospekti brezplačno. 766 7-1

Legatovo zasebno učilišče v Mariboru, Vetrinjska ul. 17/1.

Udeležim se s 50.000 do 100.000 K

kot tiha ali sodelujoča družabnica pri kakem podjetju, najraje v konfekciji ali modni trgovini, eventualno tudi v kinu. — Ponudbe pod „Družabnica“ na upravnishvo.

Kupim vsako množino jabolčnika

kakor tudi jabolčnega kisa.

Ponudbe z navedbo množine in najnižje cene na Ljubljana 1., poštni predal šte. 163. 420 30 5

Živo apno, portland-cement, zidno in strešno

opeko (vse v celih vagonih) fini mizarški lim

(od 100 kg višje) ponuja 770 1

Valentin Urbančič, Ljubljana Bleiweisova cesta 18 (nasproti liceju).

Najpopolnejši, neprekosljiv produkt je milo z znamko

„SRNA“

Ig. Fock, tvornica mile in sode, Kranj. 789

Važno za šole, trgovce in občinske urade!

Vsem cenjenim vpraševalcem, ozir. odjemalcem si usojam tem potom naznaniti, da sem dobil iz tovarne veliko šolskih zvezkov, velikost 20×25 cm po 8, 16, 20 in 30 listov; dalje tudi prave radirke in za občinske urade fini konceptni papir in vse vrste tiskovin, kakor tudi fino črnilo, ovitke, barve za štampilje po zelo ugodnih cenah.

Vzorke dopošljem na željo po poštne povzetju.

Friderik Stöger, papirna in galanterijska trgovina Krško (Dolenjsko).

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 680

Kupujem suhe gobe in dobre vreče Prodajam kremo za čevlje

v kovinastih dozah, pol doze K 15—, cela doza K 28— za tucat, čevlje z lesenimi in usnatimi podplati, tržne torbice itd. Dalje izvrstno letošnje in lansko vino in razno domače žganje. 411 5

M. RANT, Kranj.

Fižol v kompenzacijo za sladkor!!

prevzame Žitni zavod po svojih komisijonarijih. Kdor odda 20 kg fižola, prejme 1 kg sladkorja. Žitni zavod plača fižol po 2 K za kg, sladkor pa po oddaja po 6 K za kg.

TOVARNA ZAMAŠKOV JELAČIN & KO LJUBLJANA

NAJSOLIDNEJŠA in NAJCENEJŠA POSTREŽBA ELEKTRIČNI OBROT. DIREKTNI UVOZ PROBKOVINE iz ŠPANIJE in PORTUGALSKE. ZAHTEVAJTE VZORCE!

Proda se: Bilard „Seyfert“

malo sabljen, doda se novo zeleno sukno za preprogo;

2 kolesa

eno za gospoda, eno za damo, na obeh dober pravi gumi;

elegicitre

koncertne, skoraj nove, z notami in šolo. Vprašanja na upravnišvo pod „J. K. Celje“.

Na debelo

Prva kranjska vrvarna

Na drobno 510 12-5

zamore zopet postreči cenjene odjemalce z vrvarskim blagom vse vrste, izdelano iz pristne dolge konoplje, kakor pred vojno. — Cena določena. — Zahtevajte cenik. Se priporoča Ivan N. Adamič, Ljubljana.

Pisemski papir najfinejše vrste

priporoča

102 13

Marija Tičar, Ljubljana

Največja izbira umetniških razglednic

: Mesarske tehtnice :

lastnega izdelka ima v zalogi tvrdka

Karol Usar, Maribor n. D.

Grajska ulica šte. 28.

:: Tovarna vsakovrstnih tehtnic. ::

Cene zmerne. — Popravila točno in ceno. 504

Priporoča se tvrdka;

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7 ob Ljubljani.

Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Istotam se prodaja: Steklo za izložbene omare (belgijsko steklo) kompletno z valjčnimi zastori, mera 135×184, 63×184, 20 59×184 in eno rabljeno 90×162. 13

Alfonz Breznik

učitelj „Glasbene Matic“ in edini strok. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15

(nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirov, pianinov in harmonijev. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikali. 167 24-6

Kupujeva:

gozdove (jelove, smrekove, bukov, hrastove), zrele za posekanje toda samo v večjih kompleksih, ki niso preveč oddaljeni od železnice, i. s. cele drvene množine ali pa po kubičnem metru

in

gotov rezan les (jelov, smrekov, tisov itd.) v raznih veličinah, ravno tako tudi tesan les za stavbe.

Natačne, podrobne in obširno popisane ponudbe z navedbo cen prosimo na:

Braća Janeković, trgovina z drvi, Zagreb, Kukovičeva ulica šte. 3.

Prodajalno čevljev

v Celju v hiši „Narodnega doma“

je otvorila

mirenska „Čevljarska zadruga“, t. č. Mozirje

Čevlji iz pravega usnja v vseh vrstah od težkih delavskih do elegantnih. Trpežno ročno delo. 737

Oglejte si osebno!